

KERKEN SAMEN — SAMEN KERKEN

JAARGANG 36

NUMMER 12

DECEMBER 2017/ JANUARI 2018

Kerken Samen – Samen Kerken (KSSK)
is een gezamenlijke uitgave van:

- **Hervormde Gemeente 's-Graveland**
- **Hervormde Gemeente Kortenhoef**
- **Protestantse Gemeente 'de Graankorrel'**

INHOUDSOPGAVE

Redactie	pagina 02
Administratie	pagina 02
Contactadressen van de kerken	pagina 03
Erediensten Hervormde Gemeente 's-Graveland	pagina 04
Eredienst 'Veenstaete'	pagina 05
Algemene informatie	pagina 06
Informatie Hervormde Gemeente 's-Graveland	pagina 07
Jeugpagina	pagina 21

Verantwoording tekening omslag: Albers bijbelse tekeningen (Joh. 14, 2) /theologische uitgeverij Narratio, Gorinchem

REDACTIE

Kopij voor dit blad kunt u inleveren bij de redactie van uw gemeente.
Uiterste inleverdata van kopij voor de komende edities:

12 januari 2018

Redactie Hervormde Gemeente 's-Graveland

mw. R. Kleijn

email: kleijn@kssk.nl

Redactie Hervormde Gemeente Kortenhoef

dhr. F. van Weeghel

email: vanweeghel@kssk.nl

Redactie Protestantse Gemeente 'De Graankorrel'

dhr. J. Hoekstra

email: hoekstra@kssk.nl

ADMINISTRATIE

Abonnementstarief: € 12,50 per jaar.

ING.nummer KSSK: **NL08INGB0002648558**

t.n.v. Kerken Samen van Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef

Voor alle vragen over abonnementen, adreswijzigingen e.d. kunt u contact opnemen met:

mw. R. Kleijn

email: kleijn@kssk.nl

CONTACTADRESSEN

HERVORMDE GEMEENTE 'S-GRAVELAND

Predikant:

Ds. G.J. van Meijeren
Noordereinde 12
1243 JG 's-Graveland
Tel: 035 – 6560598
Vrije dag: vrijdag
E-mail : dominee@hervormdegemeentesgraveland.nl

Pastoraal werker:

Br. W. Kroon
Erasmuslaan 47
1216 HL Hilversum
Tel.: 035 – 6214098
Email:
kroondorland@hotmail.com

Scriba:

Dhr. M.J. Flink
Berlagelaan 233
1222 JV Hilversum
tel.: 035 - 541 0117
email: scriba@hervormdegemeentesgraveland.nl

HERVORMDE GEMEENTE KORTENHOEF

Predikant:

Ds. J. Teding van Berkhout
Opbeltijden:
Dinsdag en donderdag:
van 9.00 - 9.30 uur en
van 19.00 - 19.30 uur

Scriba:

Dhr. C.A.M. van der Lelie
email:
augustvanderlelie@hotmail.com

PROTESTANTSE GEMEENTE 'DE GRAANKORREL'

Predikant:

Vacant

Bijstand pastoraat:

ds. R.F.J. Beltman
Email:
predikant@pgdegraankorrel.nl

Scriba:

Mw. J.P. Hinloopen-Nieuwpoort
email:
scriba@pgdegraankorrel.nl

EREDIENSTEN

HERVORMDE GEMEENTE 'S-GRAVELAND

De diensten zijn 'live' op de website www.hervormdegemeentesgraveland.nl te volgen. Ook vindt u daar de diensten van (ongeveer) de laatste 6 maanden. Bezoek onze website en klik op 'opnames'. U kunt kiezen uit luisteren naar de eventuele live uitzending of een eerdere opname beluisteren of downloaden.

Zondag 4^e Advent	24 december	10:00 uur	Dr. M. Verduin uit Zeist Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie Extra collecte: Instandhouding Predikantsplaats
Zondag Kerstavonddienst	24 december	22:00 uur	Ds. G.J. van Meijeren Met medewerking van: Gospelkoor Vision uit Hilversum o.l.v. Kit de Bolster Annemieke Jussen, piano Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie
Maandag 1^e Kerstdag aansluitend viering van het kinderkerstfeest	25 december	10:00 uur	Ds. G.J. van Meijeren Met medewerking van Henk Liberia, trompet. Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie
Zondag Oudejaarsdienst	31 december	10:00 uur	Ds. G.J. van Meijeren Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie Extra collecte: Instandhouding Predikantsplaats
Maandag Nieuwjaarsdienst	1 januari 2018	10:30 uur	Ds. G.J. van Meijeren Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie
Zondag	7 januari	10:00 uur	Ds. M.J. Schuurman uit Oldebroek Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie
Zondag Bevestiging ambtsdragers	14 januari	10:00 uur	Ds. G.J. van Meijeren Collecte: College van Kerkrentmeesters/Diaconie Extra collecte: Instandhouding Predikantsplaats

EREDIENST 'VEENSTAETE' (Wijdehuis)

Vrijdag   19 januari   15:00 uur   Br. W. Kroon

(Let op! Nieuwe locatie: Wijdehuis op Veenstaete)

INFORMATIE ALGEMEEN

OPROEP: BEZORGERS GEZOCHT

Na **36 jaar** de KSSK te hebben bezorgd heeft **Marten U.** besloten hiermee te stoppen. We begrijpen zijn besluit en willen hem heel hartelijk bedanken voor zijn inzet en alle werkzaamheden in de afgelopen 36 jaar!

Dit houdt wel in dat er een nieuwe bezorger nodig is.

Marten bezorgde de KSSK in de volgende straten:

- **Cannenburgeweg** (tot huisnummer 51) **5 adressen**
- **Koninginneweg** **5 adressen**
- **Noordereinde** (huisnummer 6 tot Spanderswoud) **8 adressen**

Uiteraard is het mogelijk om deze drie straten te verdelen in 3 kleine wijkjes. Maar dan zijn er wel 3 bezorgers nodig.

Het gaat er om dat een bezorger ongeveer **12** keer per jaar de KSSK rondbrengt bij de abonnees. Het stapeltje te bezorgen KSSK's wordt bij u thuisgebracht!

Een klein wijkje is snel klaar. Vakantie is geen probleem, dat wordt altijd opgelost.

Voor informatie en aanmelding kunt u terecht bij:

Rita Kleijn tel. 035-
Email: kleijn@kssk.nl

Wilt u bij uw aanmelding uw naam, adres en telefoonnummer doorgeven?

Alvast heel hartelijk dank voor uw medewerking.

Laten we het nieuwe jaar goed beginnen zonder bezorgproblemen.

Namens de redactie van de kssk:

Rita Kleijn

OPROEP: BEZORGERS GEZOCHT

INFORMATIE HERVORMDE GEMEENTE 'S-GRAVELAND

Meditatie

Zingend geloven

Hij komt...Psalm 98 vers 13b

Psalm 98 is een gedicht en een lofprijzing van de Here, die meer is dan alle volken. Wij worden uitgenodigd om een nieuw lied te zingen. Want de Here is groot en zeer te prijzen. Een nieuw lied dus, want als er geen nieuws is van de Here God, is er ook geen nieuw lied.

De hele bewoonde wereld moet het horen, ook de schepping. HIJ KOMT.

HIJ KWAM al en riep Abraham en zei: kom.... ga uit uw land en uit uw maagschap, naar een land dat Ik u wijzen zal. HIJ KWAM, en leidde Zijn volk uit Egypte, naar het beloofde land.

HIJ KWAM, als de Eerste en de Laatste, door Richters, Priesters, Profeten en Koningen.

HIJ KWAM en is gekomen tot de maagd Maria, die van de Engel hoorde: vrees niet Maria want gij hebt genade gevonden bij God, en ziet gij zult zwanger worden, en een Zoon baren, en gij zult Hem de naam Jezus geven.

En Maria zong het nieuwe lied: Mijn ziel maakt groot de Heer, en mijn geest heeft zich verblijd over de God, mijn Heiland. HIJ KWAM en is gekomen tot de herders: U is heden geboren de Zaligmaker, en een grote hemelse legermacht zong een nieuw lied: Ere zij God in de hoge en vrede op aarde. in de mensen een welbehagen.

In de kribbe van Bethlehem gaat de deur van de wereld open,...God zelf treedt binnen. En God wil bij ons zijn in onze nood en eenzaamheid. God met ons!

HIJ KWAM om Gods wil te doen en heeft vlees en bloed aangenomen. Het Woord is vlees geworden. HIJ KWAM om te sterven, opdat wij zouden leven. Daarom! zal dat nieuwe lied gezongen worden, want God is de God van onze vreugde en heil.

Deze boodschap moet telkens opnieuw doorgegeven worden, opdat wij mensen kunnen ademen en verblijd worden. HIJ KOMT ook heden nog in de prediking van het Woord. HIJ KOMT met Zijn Heilige Geest om ons te troosten en te bemoedigen, en zo het nieuwe lied te zingen: Zing zingt een nieuw gezang de Here! Nog steeds worden er mensen geroepen om zó Gods Woord door te geven, zodat de wereld er door verandert en zich vernieuwt. Komt verwondert u hier mensen, een Kind in doeken gewikkeld, bevrijdend en vertroostend, u is HEDEN geboren Christus de Here.

Want het feest gaat door, niet door eigen prestatie, maar door Gods trouw!

En God zij geprezen, ZIET, HIJ KOMT! op de wolken en elk oog zal Hem zien. Want wij verwachten naar Zijn belofte, nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop geen onrecht, ziekte, zonden zullen zijn, maar..... gerechtigheid zal wonen. En zie, IK KOM spoedig, gered is hij, die de woorden der profetie van dit Boek bewaart. Hij die van deze dingen getuigt zegt: Ja, IK KOM spoedig, en Johannes als de mond van de gehele Gemeente zegt: "Amen, Ja KOM Here Jezus!"

Gezegend Kerstdagen,
en een voorspoedig nieuwjaar.

*Die eeuwig rijke God
moge ons reeds in dit leven
een vrij en vrolijk hart
en milde vrede geven.*

*Die uit genade ons
behoudt te allen tijd,
is hier en overal
een Helper die bevrijdt.*

*Lof, eer en prijs zij God
die troont in 't licht daarboven,
Hem, Vader, Zoon en Geest
moet heel de schepping loven.
Van Hem, die ene Heer,
gaf het verleden blij*

*het heden zingt Zijn eer,
de toekomst is Zijn rijk.*

W. Kroon

Meeleven

Alexandra van H. (1241 LV Kortenhoef) ondergaat chemokuren. De kuren lopen ten einde en de resultaten zijn hoopgevend. De volgende stap in de behandelingen is een operatie. We bidden haar en haar gezin Gods kracht en nabijheid toe.

We noemen **Tera en Veerle D.**(121 4CA HILVERSUM). Deze beide jongedames zijn ziek en hebben o.a. last van hun nierfunctie. Het is heel wat om zo ziek te zijn op jonge leeftijd. Zij, en heel het gezin, hebben ons gebed hard nodig. Dat God hen moge dragen, uitkomst mag geven en herstel.

Ik kreeg het bericht dat **zr. N.** (1243 KN 'S-GRAVELAND) een beroerte heeft gehad en revalideert in Gooizicht. We willen voor haar bidden in deze moeilijke omstandigheden, dat ze zich gedragen weet door de Eeuwige God.

Anneke van E. (1241 LL KORTENHOEF) is gevallen van de trap en moest een ingrijpende operatie aan de heup ondergaan. Inmiddels revalideert ze in de Beukenhof. Het gaat haar goed, maar het was schrikken en je zit er een lange tijd mee. We dragen haar op aan onze Hemelse Vader

---

Elders wonende gemeenteleden

In de periode voor kerst noemen we de namen van gemeenteleden die meeleven, maar bijvoorbeeld in een verzorgingshuis wonen. Wellicht kunt u aan ze denken in gebed en/of door middel van een kaartje. Deze lijst is wellicht niet compleet. Als dat zo is geef het vooral door en laat het ook een aansporing zijn, want wie weet denkt u naar

aanleiding van deze lijst: ik weet ook nog wel iemand die een kerstgroet kan gebruiken, stuur hen vooral zelf een kaart, denk aan hen in uw gebeden.

Br. A. B.
1251 CM Laren NH

Zr. A. van L.
1213 EH Hilversum

Zr. M.C. ten C.-V.
1215 KG Hilversum

Br. J. van den B.
1216 RW Hilversum

Zr. A. B.-J.
1241 XB, Kortenhoef

Zr. S. R. van R.
1401CM Bussum

Zr. G.T. van S.-van E.
1231 KX Loosdrecht

Br. H.W. S.
1212 EM Hilversum

Br. M. S.
1212 BK HILVERSUM

Zr. T. R.
1231 KX Loosdrecht

Br. W. van R.
1217 SH, Hilversum

Leeskring en gesprekskring

In de maand januari is er even geen gesprekskring of leeskring. In februari gaan we weer verder en op de leeskring starten we dan met een nieuw boek! Als u mee wilt doen is dit wel een uitgelezen moment om eens komen te kijken en te gaan meelezen. Tips

voor een nieuw boek zijn ook van harte welkom!

Bijbelkring

In het nieuwe jaar gaat de Bijbelkring weer verder en wel op 17 januari. We zijn met elkaar bezig in het boek Handelingen. Als een van uw goede voornemens voor het nieuwe jaar 'meer Bijbellezen' is, schuif dan eens aan! Van harte welkom bij de fam. A. aan de vanaf 20.00 uur.

Lied van de maand

De liederen van de maand voor de komende periode zijn als volgt:

Januari: Psalm 90 : 1

Gij zijt geweest, o Heer, en Gij zult wezen de zekerheid van allen die U vrezen.
Geslachten gaan, geslachten zullen komen: wij zijn in uw ontferming opgenomen.
Wij mogen bouwen op de vaste grond van uw beloften en van uw verbond.

Februari: Gezang 456 : 1

Zegen ons, Algoede,
neem ons in uw hoede
en verhef uw aangezicht
over ons en geef ons licht.

Ds. G.J. van Meijeren

Geboren

Dankbaar en blij zijn onze predikant **ds. Geert van Meijeren en zijn vrouw Machteld Vergunst** met de geboorte van hun dochter op 12 december 2017. Zij mochten haar uit Gods hand ontvangen, zo werd ons gemeld. Een geschenk dus. Haar namen luiden **Sara Adriana**. Sara betekent 'vorstin' of 'prinses' en Adriana betekent o.a. 'rijk'. Er mocht dus een 'rijke vorstin' in ons midden geboren

worden. Heel toepasselijk in deze tijd waarin we naar het Kerstfeest toeleven en vieren, waarin wij de geboorte van de **rijkste Vorst der Vorsten, onze Heere Jezus Christus**, mogen gedenken.

Wij wensen Geert en Machteld veel zegen en vreugde toe bij dit heugelijke feit en bidden de Heere of hij de verloren krachten aan de moeder wil teruggeven en vragen om Gods zegen over dit prille leven.
Naar verluide zullen zij binnenkort hun kleine Sara na een kerkdienst onder de koffie aan ons voorstellen. Op zich een heel Bijbels gebeuren. Alle eerstgeborenen moesten na 40 dagen in de tempel aan de Heere voorgesteld worden. Hopelijk hoeven wij geen 40 dagen te wachten.....

Voor de statistici onder ons: Het is ruim 17 jaar geleden dat er een baby in de pastorie woonde. 4 november 2000 werd Lidewij Heikoop geboren.

Kerstdiensten

De kerstdiensten zijn bijzonder om te mogen vieren en we doen ook altijd ons best om ze een bijzonder tintje te geven. De kerk is allereerst prachtig versierd door vrijwilligers, bij het ouderenkerstfeest heeft men dat al kunnen bewonderen.

Kerstavond 24 december is er om 22.00 uur een dienst waarin het Gospelkoor Vision uit Hilversum zingt. Vision staat onder leiding van Kit de Bolster en het koor wordt op de piano begeleid door Annemieke Jussen. Daarnaast verzorgen jongeren van de kerk vóór (vanaf 21.30 uur) en na de kerkdienst glühwein en chocolademelk rondom vuurkorven op het kerkplein. Een feestelijke dienst! Bij uitstek geschikt om eens mensen uit te nodigen die niet zo vaak naar de kerk gaan, burens, vrienden, enz.

Op kerstochtend om 10.00 uur wordt de dienst versierd door Henk Liberia op de trompet en Eduard van Maanen op het orgel. Daarna wordt vanzelfsprekend het

kinderkerstfeest gevierd. Het is elk jaar weer een feest om met hen het kerstfeest te vieren. Blijft u daarom vooral na de ochtenddienst, het is geen straf!

Uit de kerkenraad

Bevestiging en afscheid ambtsdragers

Op D.V. zondag 14 januari 2018 vindt de bevestiging plaats van ambtsdragers. In deze dienst worden Hugo W. (ouderling-kerkrentmeester), Iris A. (diaken), Paula P. (diaken), Ellineke van den B. (ouderling) en Marjan P. (ouderling) bevestigd als ambtsdrager. Afscheid nemen wij dan van de vertrekkende ambtsdragers: Joke B., Bert B., Wim N en Klaas-Jan T. Wij zien uit naar een mooie dienst en vragen Gods zegen over al het werk dat in onze gemeente verzet wordt.

Kerkenraadsvergadering

Op D.V. dinsdag 16 januari 2018 vergadert de kerkenraad. Als u iets wilt bespreken met de kerkenraad kunt u binnenlopen tussen 20.00 uur en 20.30 uur.

Tot slot

Tot zover het nieuws vanuit de kerkenraad. Mocht u vragen hebben of iets kwijt willen aan de kerkenraad, aarzel dan niet om één van de kerkenraadsleden aan te spreken.

Ymkje van 't R.

College van kerkrentmeesters

Opbrengst van de collectes

	€	Coll.bon
26 nov	147,85	44%
03 dec	168,85	34%

Instandhouding predikantsplaats:

26 nov	€ 145,65	25%
--------	----------	-----

(Om het gebruik van collectebonnen te stimuleren vermelden we het % collectebonnen per collecte)

Bankrekeningnummer College van Kerkrentmeesters: **NL65 INGB 0000 4918 04** t.n.v. Kerkvoogdij Herv. Gem. 's-Graveland. **(Let op !! Het rekeningnummer voor het bestellen van collectebonnen staat hieronder)**

Collectebonnen

Collectebonnen zijn verkrijgbaar door storting van het bedrag op **bankrekeningnummer NL24 INGB 0000 5319 24** ten name van **Hervormde Gemeente 's-Graveland**.

Er zijn boekjes beschikbaar met een drietal waardes, te weten:

15 euro (20 x 0,75)

25 euro (20 x 1,25)

45 euro (20 x 2,25)

Als u bij uw overschrijving vermeldt welke waarde(s) u wilt ontvangen, dan zult u, bijna per ommekeer, de door u bestelde boekjes ontvangen.

Voor verdere informatie kunt u bij ondergetekende terecht, of bij één van de andere kerkrentmeesters.

Allen hartelijk dank voor uw gaven.

Namens het college van kerkrentmeesters
Mart Flink

Koper poetsen

U kijkt natuurlijk niet altijd naar boven, richting plafond, in de kerk, Dat zou ook niet goed zijn, want de voorganger verdient al onze aandacht in de eredienst. Maar, een schalkse blik mag af en toe wel eens. En dan ziet u dat de koperen luchters weer als nieuw u toe glinsteren. Het is een beetje ver weg, maar anders kunt u uw haar er in kammen. Dat komt omdat de jaarlijkse – meestal dezelfde mensen (zie de foto) – poetsploeg

weer hun karwei geklaard hebben. Maar, dat kan niet zonder de medewerking van onze koster(s) die, soms met gevaar voor hun leven – maar één is schilder, dus die weet wel wat hij doet, alle kronen naar beneden halen en ontmantelen. Ook alle andere koperen attributen zijn onder handen genomen. Allen die hieraan meegewerkt hebben, hartelijk dank. We kunnen weer een ‘van bovenaf glanzend jaar’ tegemoet zien.

Vlnr: Clara R., Jan V., Cindy en Diny S., iris A., Adriaan de K., Yvonne K., Rie van G. en op de rug Ank B. (foto: Willy Flink)

Bestrating

Zoals u enige tijd geleden gelezen hebt – en u zult het ongetwijfeld gezien hebben - is de bestrating op het kerkplein hersteld. Hopelijk hebt u er niet al te veel last van ondervonden. Maar, nu is het gereed en het ziet er weer piekfijn uit. Ook precies passend bij het gebouw. Alle vrijwilligers die hier ook hun steentje aan bijgedragen hebben: Hartelijk dank!

Ook dit project is, naast het vrijwilligerswerk, gefinancierd door de Daniël Stalpaert Stichting. De Stichting waaraan we al veel te danken hebben, in financieel opzicht, bij het onderhoud van kerk en pastorie. Zoals u wellicht weet is dat de enige doelstelling van de Stichting.

Leuk daarbij te vermelden is dat het team van de Daniël Stalpaert Stichting dat - zoals de onderstaande foto suggereert –voornamelijk

uit gemeenteleden bestaat, de jaarlijkse Ken Uw Dorp quiz gewonnen hebben. De prijs die daarbij hoort à € 500,-, komt dus indirect ten goede aan het onderhoud van kerk en pastorie.

Van harte gefeliciteerd!

Diaconie

Opbrengst van de collectes

		Coll.bon
26 nov	€ 136,25	49%
03 dec	€ 153,20	37%

Hartelijk dank voor uw gaven.

Rekeningnummer Diaconie
NL23 RABO 038 82 33 605
t.n.v. Diaconie NH Kerk 's-Graveland

Roosters

Rijrooster

1^e Rijder

24 dec	Koen van B.
25 dec	(1 ^e Kerstdag) Klaas P.
31 dec	Gerrie van .
01 jan	(nieuwjaarsdag 10:30 u) Arnold van 't R.
07 jan	Henk van de P.

14 jan Koen van B.
 21 jan Klaas P.

2^e Rijder

24 dec Wim N.
 25 dec **(1^e Kerstdag)**
 Bert B.

31 dec Henk H.
 01 jan **(nieuwjaarsdag 10:30 u)**
 Adrie/Raymond van de P.

07 jan Niels S.
 14 jan Daniël A.
 21 jan Wim N.

24 dec Jos A.
 25 dec **(1^e Kerstdag)**
 Ronald B.

31 dec Willy F.
 01 jan **(nieuwjaarsdag 10:30 u)**
 Yvonne K.

07 jan Gerrie v. L.
 14 jan Hilde M.
 21 jan Annemarie M.

2017 – 1517 (500 jaar reformatie)

Oppasrooster

24 dec Gerdi van B.
 Bas ter S.
 25 dec **(1^e Kerstdag)**
 Daniëlle N.
 Sjoerd K.

31 dec Paula P.
 Rachel V.
 01 jan **(nieuwjaarsdag 10:30 u)**
 Gerda S.
 Marly van R.

07 jan Liselore H.
 Maaïke van 't R.

14 jan Ineke T.
 Jasmijn ter S.

21 jan Gerna D.
 Bas ter S.

In dit jaar waarin herdacht wordt dat de reformatie 500 jaar geleden begon wordt er extra aandacht aan de reformatoren en met name aan Luther besteed.

Deze keer sluiten we dit herdenkingsjaar af en doen dat met een (fictieve) brief van Maarten Luther aan de protestanten in Nederland op 31 oktober 2017.

Aan de protestanten in Nederland

Wittenberg, 31 oktober 2017

In de afgelopen maanden stopten er dagelijks wel vijf of zes bussen met Nederlanders voor mijn huis. Allemaal wilden ze zien waar ik woon. En wat er nog over is van die deur, waar ik de beruchte 95 stellingen trouwens nooit zelf op heb getimmerd. Ook de kerk waar ik preek, wilden ze zien. Vol bewondering keken ze naar de prachtige schilderijen die ze in hun eigen kerk niet mogen hebben.

Het is mij opgevallen dat er heel veel reformatorische gelovigen uit die bussen rollen, terwijl ik gehoord heb dat er tegenwoordig ook heel wat van die evangelischen in Nederland rondlopen. Nu heb ik niks tegen reformatorischen, ik heb ze immers zelf opgericht.

Maar als ik ze zo zie en hoor, vraag ik me wel af of ze in alles nog zo reformatorisch zijn als ik destijds bedoelde. Ik wilde graag

Collectantenrooster

24 dec (IPP) **Rachel V.**
Jasmijn ter S.
 25 dec **(Kerstavond)**
 diaken/kerkrentmeester

25 dec **(1^e Kerstdag)**
 diaken/kerkrentmeester

31 dec (IPP) **Tom van den B.**
Sjoerd K.

01 jan **(nieuwjaarsdag 10:30 u)**
 diaken/kerkrentmeester

07 jan diaken/kerkrentmeester

14 jan (IPP) **Matthijs van 't R.**
Bas ter S

21 jan diaken/kerkrentmeester

Koffierooster

vernieuwing en verandering, maar de mensen die voor mijn deur uit de bus komen, zien er niet bepaald uit als of ze daar zo'n fan van zijn.

Maar ik zie ze liever dan die vage figuren die zeggen protestants te zijn, maar ondertussen toelaten dat in hun kerk de Bijbel verdraaid en het evangelie verzwegen wordt. Gelukkig zijn er bij jullie inmiddels nieuwe vertalingen van mijn werk op de markt. Die moeten ze maar eens goed lezen.

Dat de evangelischen in Nederland niet massaal naar Wittenberg komen, snap ik niet. Juist de gelovigen die denken dat je beter evangelisch dan reformatorisch kunt zijn, zouden hier eens een dienst moeten meemaken: ik preek zo evangelisch als maar kan. Ook hoeven ze niet bevreesd te zijn dat we ze wegjagen of zelfs verdrinken, zoals we weleens met wederdopers deden. Volgens mij zijn de Nederlandse evangelischen zo gevaarlijk niet. Een beetje raar zijn ze wel, maar dat was altijd al zo. Vroeger hebben ze hier in Wittenberg de boel ook al op de kop gezet. Terwijl ik vertelde dat er anders gepreekt moest worden, gingen zij in de diensten alles anders doen. Het leverde heel veel leuke toespraken op, maar de uitleg van de Bijbel was weinig grondig. Dat merk ik bij de evangelischen van nu ook weer: ze doen alsof je Gods Heilige Geest kunt laten zeggen wat je zelf graag wilt horen. Maar het gaat om het Woord dat de Geest gebruikt. Niet om kerkdiensten te veranderen, maar mensen. Ook dat dwangmatig elkaar opjagen tot een christelijk leven staat me niks aan. Als ik er al doodmoe van word, hoe zal dat dan bij de mensen zelf zijn?

Het valt me sowieso op dat jullie in Nederland heel veel met gevoel bezig zijn. De kerkdienst moet een goed gevoel geven en jullie gaan alleen naar een kerk 'waar je je thuis voelt'. Dat geloof en gevoel niet altijd sporen, ontgaat jullie nogal eens. Ik spreek uit ervaring als ik zeg dat een goed gevoel niet betekent dat het ook goed is tussen een mens en God. Ons probleem is niet ons gevoel,

maar onze schuld tegenover de heilige God. Als je dat beseft, heb je ook een gevoel: een rotgevoel. Wat dat betreft moet ik zeggen dat bij jullie de verwarring wel groot geworden is. Ik kan het allemaal niet meer volgen: wat vroeger hervormd was, is nu protestant, maar toch zijn er weer nieuwe hervormden en ook nog oude, die wel protestant zijn, maar niet zo willen heten. En er zijn gereformeerden, die liever niet reformatorisch genoemd willen worden en maar niet willen toegeven dat ze helemaal niet weten wat ze willen zijn. En dan die evangelischen, die een groot tuttifruittigehalte hebben: de verscheidenheid die ik daar zie, is duizelingwekkend. Zolang ze hun inhoudelijk en muzikaal magere liedjes zingen, zijn ze het eens, maar als ze gaan praten, gaat het mis.

Nu heb ik jullie al eens eerder een brief geschreven. Dat was in 1523, de tijd dat jullie in Nederland nog vervolgd werden. Toen mensen op de brandstapel kwamen omdat ze reformatorisch wilden zijn, wat toen trouwens nog 'evangelisch' heette. De eersten die vanwege mijn boodschap ter dood veroordeeld werden, waren nota bene Nederlanders.

Ik heb jullie in die brief bewonderd en bemoedigd. En dat doe ik nu ook: wat een wonder dat de kerk van Christus in Nederland is gebleven! Dat in jullie land al eeuwenlang het Woord in vrijheid gebracht kan worden. Dat er altijd zo veel inzet was voor kerk en koninkrijk. Verlies dat niet. Geef het helder door aan kinderen en jonge mensen. Wijs ze op Christus aan het kruis. Zonder dat kruis is er geen vrede met God. Wie niet bij dat kruis uitkomt, komt bij de eeuwige ondergang uit. Zo simpel is het.

Zoals mijn vriend Cranach dat zo mooi geschilderd heeft, met aan de ene kant de hel en aan de andere kant de hemel, en eeuwig behoud. Dat laatste is er alleen door het werk van Christus aan het kruis. Als jullie de jonge mensen daar weer eens op wijzen, en als jullie als reformatorischen en evangelischen zelf

ook de weg naar het kruis blijven gaan, komt het met de kerk in Nederland wel goed.

Maarten Luther

UIT: Visie d.d. 28 oktober 2017

Op verzoek van Visie schreef Herman Selderhuis, hoogleraar kerkgeschiedenis aan de Theologische Universiteit Apeldoorn en directeur van stichting Refo500, deze brief op basis van het werk en leven van Luther.

Zorgen om een Protestantse Kerk in Nederland waar heel veel in beweging is

---

In het Friesch Dagblad stond een belangwekkend interview met onze oud-predikant, prof. dr. W. Balke. Het interview met het hierboven vermelde opschrift laten we hieronder in z'n geheel volgen

Hij behoort tot het wandelend geheugen als het gaat om het kerkrecht in Nederland: prof. dr. Wim Balke (84). Een leven lang is Balke bij de kerk betrokken en hij heeft zorgen: „Er worden wissels omgezet, beslissingen genomen die niet meer terug te draaien zijn.”

Prof. dr. W. Balke: „Als we dat kleine spul opruimen is er straks niks meer.” Foto: Harmen de Jong

Een gesprek met prof. dr. W. Balke, woonachtig in Den Haag, is een reis door de geschiedenis. Hij weet alles van de kerkgeschiedenis en kerkrecht. De scharnierpunten als de afscheiding van 1834 en de doleantie van 1886. Hoe de Nationale Synode van Dordrecht in 1578 sprak over de eenheid en het gezag in de kerk. En ook: de gloriejaren van de Nederlandse Hervormde Kerk in de begin jaren zestig van de vorige eeuw. Hoe men met de pet rondging om nieuwe kerkgebouwen te realiseren in nieuwbouwwijken. Diezelfde weg bewandelden de Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN). „Er werd met het hart gegeven. Door velen! Nu zijn sommige van die gebouwen al weer dicht en verkocht...” Hij zegt het met enige weemoed en er klinkt bij Balke verdriet in door. Wat had hij het graag anders gezien. Prof. Balke komt zelf uit een hervormd gezin van vijf kinderen, opgegroeid in Baarn vlakbij Soestdijk. Drie broers zijn al overleden. „Maar we zijn wel allemaal van eenzelfde doorleefd geloof deelgenoot geworden.” Het echtpaar Balke - zijn echtgenote overleed op 14 juni 2014 - kreeg zelf vier kinderen en tien kleinkinderen. „Ieder, op zijn eigen wijze, geeft het evangelie vorm in zijn of haar leven. Iets om heel dankbaar voor te zijn, een geschenk.” Balke preekt ondanks zijn hoge leeftijd „nog met enige regelmaat” in gemeenten in de Protestantse Kerk. Hij hoort daar ook de andere verhalen. Ouders en grootouders die zien dat het nageslacht soms niets meer heeft met ‘de kerk’ en waar het christelijk geloof uit beeld is geraakt. „Ja, in elk gezin kan het gebeuren. Het leidt tot groot verdriet. Geloof is niet rationalistisch, zuiver intellectueel. Het gaat om het vóórleven ervan.” En dan nog: ook als je dat als ouder met volle overtuiging gedaan hebt, is het geen zekerheid dat je kind of kleinkind later nog in de kerk komt - weet ook hij.

Oneens

Als het over de kerk gaat - de Protestantse Kerk in Nederland – behoort Balke tot diegenen die duidelijk zijn stem laat horen

over dingen waar hij het mee oneens is. Dat deed hij al in de jaren zestig met de uitgave *De Eigen-Wijs. Een pamflet tegen het groepsdenken in de kerken*.

Eigenlijk is dat in al die jaren zijn grootste bezwaar gebleven: de kerk heeft de kerkorde van 1951 uitgehold, het apostolaat is helemaal gesecculariseerd en gepolitiseerd en van de boodschap van het evangelie is weinig meer overgebleven - meent hij. Ook nu, nu Balke in de tachtig is, klimt hij nog in de pen. Samen met ds. R.H.M. de Jonge en ds. P. Zeedijk schreef hij de brochure *Kerk 2025 getoetst. Protest tegen een machtsgreep van bureaucraten*. „Mensen die ik spreek zeggen: ‘Die ondertitel had je niet moeten doen. Dat is te hard...’ Maar het is wél zoals wij het zien gebeuren en aantonen.” De plaatselijke gemeente die voorheen nog veel dingen zelf kon beslissen, het is sluipenderwijs uit beeld geraakt, meent Balke.

De notitie *Kerk 2025* zet in op een andere koers van de kerk. Diverse besluiten op synodeniveau zijn al genomen waarbij de regiopredikant en het overgaan naar elf grote classes (per 1 mei 2018) de grootste impact zullen hebben. Volgend jaar zullen de veranderingen doorgevoerd worden. In de brochure wordt gesproken over de ‘rigoureuze aanpak van deze sanering’. Het zijn straks geen classes meer – grondvergaderingen van kerk - die daadwerkelijk het grondvlak van de kerk vertegenwoordigen, zo wordt betoogd. De eerst nog presbyteriale kerkstructuur wordt vervangen door een episcopale, aldus Balke. Dat heeft volgens de schrijvers twee bewegingen tot gevolg: er wordt straks nóg meer geregeld van bovenaf, terwijl op het grondvlak de teugels worden gevierd. Leden krijgen grotere vrijheid zich aan te sluiten waar men wil; een gemeente kan werken met een kleine kerkenraad en werkgroepen, zo worden als voorbeelden gegeven. ‘Uitzonderingen en ontsnappingsclausules gaan het beeld bepalen’, zo vrezen de opstellers van de protestnotitie.

„Een kerk voor elk wat wils”, meent Balke. Waar is het dan misgegaan volgens hem? „We

kennen het kerkrecht niet meer. Ook predikanten worden er niet meer goed in onderwezen op de universiteiten. Dan krijg je dat er wissels worden omgezet waarvan je later zegt: dit hadden we nooit moeten doen... Maar dan is het te laat.”

Balke weet wel dat je niet van elk kerkenraadslid kunt verwachten dat die de kerkorde uit zijn hoofd kent. Maar doordat de eigen, vroegere kerkgeschiedenis en het kerkrecht niet meer gekend wordt, kunnen gemeenteleden ook geen inschatting maken wat de voorstellen vanuit de synode of vanuit het landelijk dienstencentrum in Utrecht - voor consequenties zullen hebben. De geschiedenis is niet terug te draaien, maar Balke heeft er nog altijd verdriet van dat de PKN-fusie in 2004 niet alleen betekende dat hervormden, gereformeerden en lutheranen samengingen, maar dat er toen óók een nieuwe kerk ontstond: de Hersteld Hervormde Kerk.

„Wie er het best uit die fusie gekomen is van de partners? Eerlijk gezegd: ze hebben allemaal verloren. De schuld ligt bij beide partijen. Wat heb je er aan als je fuseert en dat er dan zo’n grote groep zegt: wij gaan niet mee. Dat is niet echt een oecumenisch signaal.”

Aan gereformeerde zijde gingen een kleine groep plaatselijke Gereformeerde Kerken verder als voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN).

Oepke Noordmans

De inrichting van de kerk, daar is Balke helder over. Er zou beter geluisterd moeten worden naar hoe de Friese theoloog Oepke Noordmans (1871-1956) daar over dacht. Noordmans bleef hameren op het pastorale van het ambt en de kerk en wees een departementele, meer besturende koers af. ‘Als de ambtelijke vergadering wordt tot een bestuur dan is het tegelijk met onvruchtbaarheid geslagen.’

Toch timmerde de Protestantse Kerk in Nederland als het gaat om visieontwikkeling wel degelijk aan de weg. Onder meer met de afdeling in Utrecht van Kerk & Ontwikkeling.

De vele missionaire rondes die er in het land waren om te zorgen voor nieuw elan op plaatselijk vlak. Gemeenten kwamen met beleidsplannen voor de lange termijn. Het woord ‘missionair’ kwam er vrijwel altijd in voor. Is Balke daar dan niet positief over? Hij vindt het eerlijk gezegd wel het minste. „Een kerk die niet missionair is, is geen kerk. In de Nederlandse Hervormde Kerk hadden we daar een ander woord voor: *apostolair*.” De Protestantse Kerk in Nederland moet dealen met de tijd waarin ze leeft. Er zijn nu ongeveer 1.850.000 leden, blijkt uit de Statistische Jaarbrief 2017. Beleidsplannen voorspellen dat dit er in 2040 veel minder zullen zijn. Het gaat dan om honderdduizenden leden. Een belangrijke oorzaak van de vergrijzing in de kerk is dat het verlies aan leden door overlijden niet voldoende gecompenseerd kan worden door nieuwe aanwas in de jongste generaties (‘ontgroening’). Behalve een voor de hand liggende demografische reden – het geboortecijfer is de laatste twintig jaar veel lager dan in de tijd dat de 65-plussers van nu geboren werden – moet de verklaring ook in kerkverlating gezocht worden.

Afstoten kerken

Per 1 januari 2016 telde de Protestantse Kerk in Nederland 1572 gemeenten. Het aantal geloofsgemeenschappen met een kerkenraad lag rond de 2000. Deze geloofsgemeenschappen hadden op 1 maart 2017 samen 2217 kerkgebouwen in eigendom, waarvan er 2157 in gebruik waren. Maar menige kerkelijke gemeente – ook in Fryslân – is bezig met het afstoten van kerken. Domweg omdat ze financieel niet meer in stand te houden zijn. Balke ziet het gebeuren, maar vindt dat koste wat het kost kleine gemeenten in stand gehouden moeten worden. „Als we dat kleine spul opruimen is er straks niks meer.”

Balke ziet liever een kerk waar nog maar enkelen een levend geloof belijden op zondag dan het decimeren van het plaatselijke kerkelijke leven. Van het recente idee van huisgemeenten wordt hij ook niet

enthousiast. „Ik ga zelf ook wel voor in gemeenten met een heel kleine schare van toehoorders. Maar is dat minder? Ik vind van niet. Ik geloof dat God Zijn kerk zal vasthouden.”

DOOR: *Lodewijk Born*

UIT: *Friesch Dagblad d.d. 6 december 2017*

Het koninkrijk van God en advent

In de twintigste eeuw is men zich in de kerk veel meer dan voorheen bewust geworden van het koninkrijk van God. De kerk is geen doel op zichzelf, maar een middel tot het koninkrijk.

Er is veel over geschreven en veel over gesproken. Mensen hebben zich ervoor ingezet. Het koninkrijk van God betekent sjalom, vrede in een allesomvattende zin. De wapens zullen zwijgen en de natuur zal opbloeien. Niet alleen intermenselijke verhoudingen zullen vernieuwd worden, maar de hele schepping is in het geding. Een oproep klinkt zich daarvoor in te zetten. De kerk zou één vredesbeweging moeten zijn en bijdragen aan heelheid van de schepping.

Het koninkrijk van God – het visioen van vrede en een groene aarde. Alleen, dat is waar ook: het is het koninkrijk van God. Die waren we even vergeten. Veel mensen willen wel het koninkrijk, maar God hoeft daar niet bij te zijn. En zonder God kun je mooie dromen hebben. Dan kunnen we het hebben over vrede op aarde als invulling van het koninkrijk, de hemel op aarde in plaats van het koninkrijk der hemelen – als verwijzing naar de heilige God die door die hemelen wordt aangeduid.

dingen rechtzetten

Als God er nu wel bij is? Nu ja, dan zullen we Hem eren. Hij is tenslotte de Schepper van de goede aarde en de zender van de boodschap van gerechtigheid en liefde. Een troon is wat veel gevraagd, maar aandacht verdient Hij wel. Dat moet eigenlijk wel. Maar dat is weer

gauw vergeten in de onbezorgde grazige weiden van het koninkrijk.

Als God er nu wel bij is? Dan is Hij de koning. Anders is het niet zijn koninkrijk. Wie is die koning? Dat is Jezus. Hij heeft ons God uitgelegd. 'Vrede op aarde' werd er gezongen toen Hij kwam. Zijn moeder zong een prachtig lied toen ze hoorde dat ze zwanger was van Hem. God gaat dingen rechtzetten tussen armen en rijken, tussen verachten en hoogmoedigen. Hij gaat zijn koninkrijk stichten.

'Mijn koninkrijk is niet van deze wereld.' Dat is lastig. Want het ging ons bij het koninkrijk van God juist om de aarde.

We kunnen nog ontsnappen: het koninkrijk is niet conform de manier waarop de dingen tot nu toe op aarde toegingen, maar nu wordt alles anders. Dat zul je aan Jezus merken. Toen kwam er nog zo'n lastige: 'Denk niet dat ik gekomen ben om vrede op aarde te brengen.' Het wordt alleen maar ruzie, zelfs binnen de familie als Jezus in het geding komt.

gekruisigde

'Hosanna, in de hoogste hemelen.' Heden 'Hosanna', morgen 'Kruisig Hem.' Zo vergaat het het koninkrijk van God op aarde als God zelf daar ook nog bij mag zijn.

'Het Kind vroeg in een kind of Hij erbij mocht zijn.' Het kind erbij, prima. Romantiek. De stal. De kribbe. De herders. Een beetje extra sfeer met engelen.

Maar 'of Hij erbij mocht zijn' – de gekruisigde? Geen goede bedoelingen van mensen van goede wil, maar confrontatie met de doodgemartelde Jezus. 'Deze Jezus, die jullie gekruisigd hebben.' 'Dat koninkrijk van U, U weet wel, wordt dat nog wat?' vroeg Gerard Reve. Ik zie het dagelijks om mij heen, want ik ben niet zo'n dromer als Reve.

Advent – de komst van het koninkrijk. Twee vrouwen die elkaar enthousiast begroeten.

Een oude vrouw, toch nog zwanger geworden. Ze weet van de grote opdracht van haar kind. Een jonge vrouw, zwanger door een wonder vanwege de grootste opdracht in de geschiedenis van haar kind. Een lofzang klinkt. Twee kinderen worden geboren. Twee blijde moeders, zingende moeders.

De jongens zijn ruim dertig jaar geworden. Toen zijn ze vermoord door hen die het recht vertegenwoordigden. Dat koninkrijk van U? Dat is kruisdragen, sterven, gedoopt zijn in de dood. Opstanding uit de dood als de dood gekomen is.

Een rare vrede. Een vrede die al je bevattingsvermogen over vrede te boven gaat. De vrede van God. Die moet dan wel je harten en zinnen bewaren, want anders verlies je de moed met God. Dan hebben we liever een koninkrijk van God zonder Hem.

DOOR: *prof. dr. A. van de Beek*

UIT: *ND d.d. 27 november 2017*

'Laat hen drinken, gij zult vasten'

'Oud' en 'nieuw': waar komen ze vandaan? En natuurlijk de mythische herkomst van de oliebol en de appelbeignet. En Augustinus' vermaan: „De heidenen mogen zich een roes drinken, u zult vasten”.

Op 31 december, om klokslag twaalf, wensen we elkaar weer een gelukkig, gezegend of zalig nieuwjaar, zonder te beseffen dat mensen dit al vierduizend jaar doen. In de goede voornemens blijken we evenmin origineel. Dat gebruik genoot al grote populariteit onder de Babyloniërs. Alleen beloofden zij niet eindelijk eens te stoppen met roken, maar zegden ze toe de geleende ploeg aan de buurman terug te geven.

Dat staat letterlijk op gevonden kleitabletten. Die laten eveneens zien dat de moderne nieuwjaars-parties in New York, Parijs of Londen verbleken bij die in het oude Babylon.

Hetzelfde geldt voor het klassieke Rome. Ook de Grieken konden er wat van. Zij hebben trouwens rond 600 voor Christus het gebruik geïntroduceerd om het nieuwe jaar door een baby-teken van zich steeds vernieuwende vruchtbaarheid- te symboliseren.

Eeuwenlang vierde men nieuwjaar niet op 1 januari, maar op 23 (Babyloniërs) of 25 maart (Romeinen). Daar kwam pas een eind aan in 153 vóór Christus. Toen verordonneerde de senaat in Rome om nieuwjaar op de eerste januari te laten beginnen. Nieuwjaar was, onder druk van andere feesten, steeds verder verschoven en spoorde niet langer met het begin van het zonnejaar.

In de eeuw daarna verwaterde het gebruik, totdat Julius Caesar in 46 v. Chr. ingreep en 1 januari weer als de eerste dag van het jaar vaststelde. Hij verbond nieuwjaar met een feest ter ere van de god Janus, heer van alle begin en bewaker van de poorten naar de hemel en de aarde. Men beeldde hem af met twee gezichten. Het eerste keek terug naar het oude jaar (verleden), het andere blikte naar het nieuwe (toekomst). Het Janusfeest werd aanvankelijk sober gevierd, met het maken van goede voornemens en het geven van geschenken. In Frankrijk is dat nog gebruik.

Later ontstond het idee dat men zich tijdens de jaarwisseling moest zuiveren van alle kwade krachten uit de achterliggende periode. Daarom gingen veel Romeinen zich bij het Janusfeest en de geleidelijk ermee verbonden saturnalia (een soort carnaval) te buiten aan wilde feesten vol seks en alcohol. Dit bracht christenen in hun begintijd ertoe andere data tot start van het nieuwe jaar te nemen.

Het Janusfeest bleek echter zo populair dat de kerk in de eerste helft van de vierde eeuw 'om' ging en 1 januari erkende als start van het officiële, profane jaar. Maar in plaats van te feesten, dienden christenen die dag te bidden en te vasten. Want, beval kerkvader

Augustinus, „zij (de heidenen) mogen elkaar dan nieuwjaarsgeschenken geven, u zult aalmoezen uitdelen; zij mogen uitgelaten liederen zingen, u zult u laten aantrekken door het woord van de Schrift; zij mogen naar het theater ijlen, u naar de kerk; zij mogen zich een roes drinken, u zult vasten”.

De Concilies van Tours (567) en Toledo (633) schreven voor de eerste drie dagen van het jaar boetediensten en vastenoefeningen voor. Die waren toen in Rome kennelijk al in zwang, getuige een oud misformulier met de tekst: 'Voor het afweren van afgodendienst'.

Dat de kerk 1 januari als begin van het burgerlijk jaar erkende, wil niet zeggen dat deze datum ook de start vormde van het kerkelijk jaar. Dat begon en begint op de eerste zondag van de advent (voor kerst). Wat 1 januari betreft wisselden de kerkelijke festiviteiten in de loop der tijd nogal. Zo vierde Rome op die dag eerst (zesde tot veertiende eeuw) een Mariafeest. Later liet de westerse kerk dat gebruik vallen en nam het de gewoonte uit Gallië en Spanje over om op 1 januari de 'besnijdenis des Heren' te vieren. Pas in 1969, bij de hervorming van de katholieke kerkelijke agenda, werd het weer een Mariaviering: het hoogfeest van de Heilige Moeder Gods.

De hele Middeleeuwen door stond de kerk gereserveerd tegenover het profaan vieren van nieuwjaar, uit vrees voor uitspattingen. Daarom werd 1 januari pas sinds de achttiende eeuw in heel West-Europa echt een openbare feestdag.

Het had trouwens lang geduurd voor alle landen die datum als begin van het nieuwe jaar erkenden. In Frankrijk tot rond 1450, in Engeland en Noord-Amerika tot 1752 en in de republiek Venetië tot 1797.

De Reformatie nam de reserve van de rk kerk over. Luther moest niets van nieuwjaar hebben. Hij en Calvijn vonden het een kunstmatige viering. Nog lang daarna

weigerden in New Engeland (latere VS) de puriteinen 1 januari als vrije dag te accepteren, omdat het volgens hen om een heidens feest ging. In plaats daarvan vierden ze de hele maand januari als 'eerste maand der maanden'. John Wesley, stichter van de kerk der methodisten, decreeteerde in 1784 dat de jaarwisseling -'waaknacht'- biddend moest worden doorgebracht. Niks geen champagne drinken en donuts eten.

Op oudjaar vieren de katholieken het feest van Sint Silvester, paus ten tijde van Constantijn I. 's Avonds, soms ook 's nachts, is er een kerkdienst. In protestantse kring gaat men op oudejaarsavond ook naar de kerk, om er degenen te gedenken die het afgelopen jaar zijn overleden. Dat gebruik lijkt wat weg te ebben. Op nieuwjaarsdag is er dan, net als vroeger bij de katholieken, een dienst ter herdenking van de 'besnijdenis en de naamdag van de Heer'.

Vrijwel alle volksgebruiken rond oud en nieuw zijn van ver vóór het christendom. We noemden al het nieuwjaar wensen en het maken van goede voornemens. Maar ook de rotjes, de vuurpijlen en de kerstboomverbrandingen hebben een lange geschiedenis. Ze herinneren aan het lawaai dat de Germanen maakten en de vuren die ze aanlegden om de wintergeesten te verdrijven. Het nuttigen van oliebollen en appelflappen is eveneens van zeer oude oorsprong en verwijst naar de heidense offerbroden.

En de appelbeignet? Die heeft eveneens een mytische oorsprong. De Franken, maar zij niet alleen, geloofden dat alles wat de vorm van een ring had geluk met zich bracht. Om dit te onderstrepen at men aan het eind van het jaar ringvormige lekkernijen. En ze smaken nog steeds.

DOOR: *Ton Crijnen*

UIT: *Trouw d.d. 31 december 2002*

Dwaling met de mens in het middelpunt

Zondag 3 december was het de eerste adventszondag. Jezus kwam op aarde. Waarom? Waarom heeft Hij Zich vernederd tot in de kribbe, Zich vernietigd tot aan het kruis? Het antwoord staat in de belijdenis van de kerk. Om Gods toorn te stillen. Om als mens de straf van de zonde door Zijn bitter lijden en sterven te dragen.

Het kan niemand ontgaan dat er vandaag de dag andere antwoorden klinken. Zo las ik recent deze tekst: „Het gaat erom dat zoekende mensen thuishouden bij het vaderhart van God. Dat God je aan wil moedigen, dat de Bijbel nog steeds relevant is, dat je elkaar nodig hebt. Dat je open en eerlijk mag zijn over geheimen.

Geheimen kunnen zijn: verslavingen of mislukkingen, misbruik, het gevoel dat je het steeds niet haalt, dat de lat te hoog ligt, dat het er vanbuiten heel geslaagd uitziet maar dat je je vanbinnen rusteloos en leeg voelt. Als je open en eerlijk naar God toe bent, komt er ruimte.”

Soms lijkt het erop dat Jezus op aarde kwam om te voorzien in onze psychologische behoeften. Dat een crisis in je leven een genadeklap van God is, om je authentiek te maken en je een betekenisvol leven te geven. Dat Jezus kwam om de bron te zijn van waaruit je identiteit vorm krijgt, om je 'zelf' vanuit Gods onvoorwaardelijke liefde te laten vervullen door genade.

Dit is een vrij nieuwe dwaling. Nieuw, omdat de focus op onze identiteit en onze psychische behoeften redelijk recent is. Hij is in het midden van de vorige eeuw gekomen met de humanistische psychologie van Carl Rogers en Abraham Maslov. Vanuit de wereld de kerk binnengedrongen. Christelijk geloof wordt gepredikt als de beste weg om de menselijke behoeften te vervullen: behoefte aan

veiligheid, waardering, erkenning en zelfrespect.

Ik vrees dat deze wat lastig te lokaliseren dwaling de haarvaten van de gereformeerde gezindte aan het binnendringen is. Jezus als lifestyle, Jezus als therapeut, Jezus als middel om je als mens psychisch bevrijd te voelen, Jezus voor persoonlijke, spirituele groei. In zekere zin lijdt deze benadering aan dezelfde kwaal als bevindelijke prediking die zich loszingt van het Woord. De mens met zijn identiteit, gevoelens en verlangens staat in het middelpunt.

Een kind van God zou het willen: in de loop van zijn leven steeds geestelijker worden. Dat zou mooi zijn. Steeds meer innerlijk vervuld met en van God. Maar het is een dwaalspoor in ons denken. Ware heiliging werkt zo niet. De Geest van Christus maakt de mens steeds leger, armer, kaler. Daardoor wordt de noodzaak om dagelijks niet meer uit onszelf maar uit Jezus Christus te leven steeds groter. Dat is wat de Geest doet: alle heerlijkheid en eer gaat linea recta naar het Kind van Bethlehem, broodhuis: voor hongerigen ligt hier het ware Voedsel in de voederbak.

Sowieso is het moeilijk om in de Bijbel iets te vinden over zaken zoals een negatief zelfbeeld, over behoefte aan veiligheid en geborgenheid of over zelfwaardering. De Bijbel tekent de mens niet in relatie tot zichzelf, maar in relatie tot God. Het gaat niet

over wie we in psychologische zin zijn, maar over de vraag wat onze roeping is.

De beste check of we nog op het rechte spoor zitten met de prediking, met Bijbelkringen, mannendagen, conferenties of catechisaties is de aan-/afwezigheid van het Johannes de Doper-effect: Hij moet wassen (groeien) en ik minder worden. Als je voelt dat je groeit, zit je fout. Dank God als je jezelf tegenover de Heere meer en meer tegenvalt, de dood in jezelf vindt, opnieuw je zonden beweent en alles van Hem verwacht.

In Johannes 15 gaat het over de Wijnstok en de wijnranken. Het leven van een discipel gaat niet op in het bezig zijn met zichzelf of met de vruchten, maar in het blijven in Hem. Dan komen de vruchten vanzelf. Des te meer vruchten, des te dieper buigt de rank. Des te meer vruchten, des te meer sap er uit de Wijnstok getrokken wordt. Zonder Mij kunt gij niets doen.

DOOR: *Steeff Post*

UIT: *RD d.d. 2 december 2017*

JEUGDPAGINA

DE WIJZEN VOLGEN DE STER

HELP JIJ HEN JEZUS TE VINDEN?

KLEUR DE PIJLEN DIE DE
JUISTE WEG AANGEVEN!

